

UTLÅTANDEN	Sammandrag av utlåtanden och åsikter som inlämnats före 8.6.2018 Svaromålen har utarbetats av A-Insinöör och markanvändningsavdelningen.	
Givare av respons datum	Utlåtande	Svaromål
<p>NTM-centralen i Nyland 18.4.2018</p>	<p>De riksomfattande målen för områdesanvändningen och styrande planer</p> <ol style="list-style-type: none"> I planbeskrivningen bör det ingå en beskrivning av de riksomfattande målen för områdesanvändningen (1.4.2018) som berör området för generalplanen. Dessutom skall planens konsekvenser bedömas i förhållande till dem. De industriområden som anvisas i beredningsmaterialet för generalplanen avviker från det industriområde som anvisas i landskapsplanen. Utgångspunkten är att det inte ska anvisas någon områdesanvändning som är betydande på landskapsnivå eller regional nivå till det vita området. Områden som reserveras för industrin bör preciseras med beaktande av bl.a. skyddsområden till vattentäkter och deras bestämmelser samt tryggnad av ekologiska förbindelser. För att trygga den ekologiska förbindelsen i den västra delen av planen bör dess läge och omfattning avgöras noggrannare i arbetet med generalplanen. <p>Trafik</p> <ol style="list-style-type: none"> De nya markanvändningsprojekten som ingår i den aktuella delgeneralplanen i influensområdet för riksväg 25 förutsätter att en trafikutredning som baserar sig på trafikvolymerna som orsakas av olika funktioner utarbetas. <p>Grundvattenområden</p> <ol style="list-style-type: none"> I de planerade industriområdena (T/TY) bör planbeteckningen "industriområde där miljön ställer särskilda krav på verksamhetens art" (TY) användas. I den västra ändan av planområdet finns det skäl att flytta gränsen för T/TY-området cirka 500 meter längre söderut från järnvägen för att försäkra sig om att grundvattnet strömmar bort från Storkällans vattentäkt. Bangårdsfunktionen passar inte för grundvattenområdet eftersom det inte är möjligt att begränsa hur länge tåg som transporterar kemikalier stannar i området. Växthus och i synnerhet växthus i handelsträdgårdar förorenar lätt grundvattnet och lämpar sig inte för grundvattenområden. 	<p>De riksomfattande målen för områdesanvändningen och styrande planer</p> <ol style="list-style-type: none"> I planbeskrivningen tilläggs en beskrivning av de riksomfattande målen för områdesanvändningen som berör området för generalplanen samt en bedömning av planens konsekvenser i förhållande till dem. Antecknas till kännedom. Om den ekologiska korridor som går genom industriområdet utarbetas en noggrannare utredning och den anvisas som ett område i förslaget till generalplan. <p>Trafik</p> <ol style="list-style-type: none"> En trafikutredning som baserar sig på trafikvolymerna utarbetas för influensområdet för riksväg 25 i generalplanen. <p>Grundvattenområden</p> <ol style="list-style-type: none"> För industriområden som ligger i generalplanens grundvattenområde används beteckningen "industriområde där miljön ställer särskilda krav på verksamhetens art" (TY). Dessutom undersöks om industriområdet kan delas in i zoner utgående från områdets verksamhet utgör en risk för grundvattenkvaliteten i Storkällans och Viskos vattentäkter. Antecknas till kännedom; TY-områdets gränsdragning avvägås i förslagsskedet utifrån tillgängliga uppgifter om grundvattnet. Antecknas till kännedom. Växthusens placering kommer att styras noggrannare i planen så att de anvisas till sådana områden som inte utgör kärnbildningsområde för grundvatten. I området tillåts inte handelsträdgårdar utan endast mindre växthus. Alla markanvändningsformer har likalydande bestämmelser för skyddande av grundvattnet.

	<p>7. Skyddsområdesbestämmelserna för Tikka och Lappvik vattentäkter begränsar verksamheten i grundvattenområdet. Bestämmelserna skall beaktas i samband med att skyddsbestämmelserna för planens grundvattenområde fastställs. Skyddsområdena skall anvisas på plankartan.</p> <p>Dagvatten och översvämningsrisker</p> <p>8. I den översiktsplan som kommer att utarbetas för hanteringen av dagvatten skall de nämnda områdesreserveringarna och åtgärdsrekommendationerna om möjligt beaktas redan på generalplanenivå.</p> <p>9. Vid planering av markanvändning i närheten av kusten och vattendragen skall rekommendationen om lägsta byggnadshöjd beaktas.</p> <p>Natur</p> <p>10. Natura-området på fastlandet kunde med fördel anvisas helt som ett SL-område. I fråga om vattenområdena vore det bra om detta framkom i beteckningen för vattenområdet (t.ex. W/n)</p> <p>11. De arter som är typiska för solsteka miljöer som framkommit i naturutredningen borde beaktas i den kommande detaljplaneringen.</p> <p>12. I skyddsgrunden är det bättre att använda Metso-livsmiljö i stället för Metso-objekt, eftersom det är frågan om ett skyddat objekt.</p> <p>Kulturmiljöer</p> <p>13. Det finns skäl att motivera det utbud av objekt som markerats på plankartan noggrannare och förse objekten med indexnummer som hänvisar till inventeringen. Bristen av skydds-beteckningar för objekten 34, 35, 36, 41 och 61 skall också motiveras.</p> <p>14. I planbestämmelserna är det möjligt och rekommenderat att konstatera att frågor som berör skyddet av kulturhistoriskt värdefulla områden och objekt avgörs noggrannare i detaljplaneringen.</p> <p>Konsekvensbedömning</p> <p>15. I planens konsekvensbedömning borde den planerade markanvändningens konsekvenser för klimatet och utsläppen bedömas.</p>	<p>7. Skyddsbestämmelserna för vattentäkterna beaktas i planbestämmelserna för grundvattenområdet. Skyddsområdena läggs till på plankartan.</p> <p>Dagvatten och översvämningsrisker</p> <p>8. Antecknas till kännedom.</p> <p>9. I generalplanen tilläggs en allmän bestämmelse om lägsta bygghöjd.</p> <p>Natur</p> <p>10. Det är inte ändamålsenligt att anvisa Naturaområdet på fastlandet som naturskyddsområde (SL) eftersom områdenas huvudsakliga användningsändamål är annat än naturskyddsområde och eftersom de nuvarande funktionerna inte orsakar några skadliga konsekvenser för Naturaområdet eller för möjligheterna att bevara dess värden. Vattenområdena kan anvisas till exempel med beteckningen W/n.</p> <p>11. Antecknas till kännedom.</p> <p>12. Antecknas till kännedom.</p> <p>Kulturmiljöer</p> <p>13. De objekt som valts ut för plankartan kontrolleras och motiveras noggrannare i planbeskrivningen. Även motiveringarna till bortlämnade objekt läggs till i planbeskrivningen. På plankartan tilläggs objektens indexnummer som hänvisar till inventeringen.</p> <p>14. I planbestämmelserna tilläggs att frågor som berör skyddet av kulturhistoriskt värdefulla områden och objekt avgörs noggrannare i detaljplaneringen.</p> <p>Konsekvensbedömning</p> <p>15. I förslagsskedet kompletteras planens konsekvensbedömning med en bedömning av den planerade markanvändningens klimat- och utsläppskonsekvenser.</p>
<p>Nylands förbund 18.4.2018</p>	<p>Generalplanens områdesreserveringar</p> <p>1. Industriområdet kan utvidgas i generalplanen i området mellan hamnområdet och riksväg 25 över landskapsplanens vita områden, så att området blir större än den nuvarande reserveringen för industriområdet, om det genom tillräckliga utredningar kan påvisas</p>	<p>Generalplanens områdesreserveringar</p> <p>1. Antecknas till kännedom.</p>

	<p>och bedömas att reserveringen av industriområdet inte orsakar skada eller risk för miljön.</p> <ol style="list-style-type: none"> Beteckningen för reserveringen av industriområdet och dess planeringsbestämmelse bör omfatta nödvändiga bestämmelser för åtgärder med hjälp av vilka miljöolägenheter kan förebyggas och minskas. TY-beteckning bör användas för reserveringen av industriområdet. Det är viktigt att i större utsträckning undersöka möjligheterna att utveckla Lappvik tätort till ett mångsidigt lokalcentrum. I planarbetet bör det bedömas hur mycket ny bebyggelse som kan bildas genom arbetsplatserna. Det finns kanske skäl att anvisa ett separat serviceområde i Lappvik. Även tätortens förtätningspotential kunde undersökas. <p>Trafik</p> <ol style="list-style-type: none"> I samband med planen bör det utredas hur den tunga trafiken riktas på riksväg 25 (trafikens smidighet och säkerhet vid anslutningarna). I den fortsatta planeringen av området bör det fästas särskild uppmärksamhet vid säkerheten i plankorsningarna till järnvägen, bland annat genom att säkerställa en tillräcklig sikt. <p>Särskilda miljövärden</p> <ol style="list-style-type: none"> När det gäller Natura-konsekvenser bör det beaktas tydligare vad som stadgas om bedömningen av projekt och planer i naturvårdslagen. Den aktuella MKB-bedömningen bör utnyttjas och beaktas i tillämpliga delar i den fortsatta planeringen. Den ekologiska förbindelsen genom det nya industriområdet skall anvisas som ett område. 	<ol style="list-style-type: none"> Beteckningen för reserveringen av industriområdet kompletteras med en planeringsbestämmelse om åtgärder som kan användas för att förebygga eller minska olägenheterna för miljön. TY-beteckning: Se svaromål till NTM-centralen, punkt 4. I generalplanens förslagsskede beaktas möjligheterna att utveckla Lappvik tätort till ett lokalcentrum. Till Lappvik anvisas ett separat serviceområde. I planarbetet bedöms hur mycket ny bebyggelse som kan bildas genom arbetsplatserna. Antalet detaljplanerade obebyggda tomter och deras byggrätter utreds. <p>Trafik</p> <ol style="list-style-type: none"> I samband med planen utreds hur den tunga trafiken riktas på riksväg 25 (trafikens smidighet och säkerhet vid anslutningarna). Trafikutredning se svaromål till NTM-centralen, punkt 3. Följande allmänna bestämmelse läggs till: I den fortsatta planeringen av området bör det fästas särskild uppmärksamhet vid säkerheten i plankorsningarna till järnvägen, bland annat genom att säkerställa en tillräcklig sikt. <p>Särskilda miljövärden</p> <ol style="list-style-type: none"> Antecknas till kännedom. MKB-bedömningen beaktas i tillämpliga delar i planens förslagsskede. Se svaromål till NTM-centralen, punkt 2.
<p>Trafikverket 4.4.2018</p>	<p>Plankorsningar</p> <ol style="list-style-type: none"> I samband med planeringen finns det ett behov av att bedöma konsekvenserna av den nya markanvändningen för järnvägs- och vägsäkerheten i fråga om det privata järnvägsspåret för Krogars, Lappvik och Koverhars hamn samt för Matrosvägens plankorsning samt eventuellt utreda åtgärder som är nödvändiga för att förbättra plankorsningarna. I fråga om plankorsningar som ligger i statens bannät påminner Trafikverket om 28 a § i banlagen där det konstateras att om användningen av plankorsningen ökar märkbart eller om dess användningsändamål ändras, skall väghållaren hos banhållaren ansöka om tillstånd som berättigar till den ökade eller ändrade användningen. 	<p>Plankorsningar</p> <ol style="list-style-type: none"> Antecknas till kännedom; Den nya markanvändningens konsekvenser för plankorsningarnas järnvägs- och vägsäkerhet bedöms noggrannare i detaljplaneskedet. Antecknas till kännedom.

	<p>Elektrifieringen av Hyvinge–Hangö-banan.</p> <p>3. Området för matningsstationen skall i planen anvisas som järnvägsområde med LR-beteckning.</p> <p>Luo-beteckning som anvisats till järnvägsområdet</p> <p>4. En luo-beteckning har anvisats till Hyvinge–Karis-banan. I planmaterialet framkommer inte vilket skyddsbehov beteckningen i fråga grundar sig på och vad den innebär med tanke på områdets huvudsakliga användningsändamål (järnväg). Luo-beteckningen får inte förhindra eller begränsa sedvanliga åtgärder med syfte att utveckla eller underhålla banan eller begränsa metoder och material som används i samband med åtgärderna.</p> <p>Bantrafikens buller, stambuller och vibrationer</p> <p>5. Då områden i närheten av banan planläggs bör eventuella buller-, stambuller- och vibrationsolägenheter som orsakas av tågtrafiken beaktas från fall till fall. I fråga om bostadsområden i närheten av banan skall det senast i samband med detaljplaneringen utarbetas tillräckliga utredningar om spridningen av buller och vibrationer. Utifrån utredningarna skall det dessutom anvisas nödvändiga planbeteckningar för att bekämpa olägenheterna.</p> <p>6. Markanvändning som är känslig för buller bör inte planläggas i bullerområdet utan ändamålsenliga utredningar och nödvändigt bullerskydd.</p> <p>7. I fråga om stambuller bör VTT:s förutredning Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi (VTT tiedotteita 2468) (bedömning av stombuller som orsakas av landsvägstrafiken) och dess rekommendation för gränsvärdet för stambullernivån (Lprm) 30/35 dB beaktas.</p> <p>8. Markanvändning som är känslig för vibrationer skall inte anvisas till vibrationskänsliga områden utan en planbeteckning eller -bestämmelse som förutsätter vibrationsdämpande åtgärder. VTT:s utredning Suositus liikennetäriän mittaamisesta ja luokituksesta (VTT tiedotteita 2278) (sv. rekommendation för mätning och klassificering av trafikvibrationer) skall beaktas i planläggningen i fråga om vibrationer. Om trafikvibrationer och stambuller finns dessutom tillgängliga publikationer av VTT med rekommendationer om vibrationer.</p>	<p>Elektrifieringen av Hyvinge–Hangö-banan</p> <p>3. Området för matarstationen ändras till järnvägsområde (LR).</p> <p>Luo-beteckning som anvisats till järnvägsområdet</p> <p>4. Platser som anvisats med luo-beteckning och där det förekommer livsmiljöer för värdefulla arter ska bevaras öppna. Längs banan sker detta utan särskilda skötselåtgärder som avviker från normal skötsel av banans omgivning.</p> <p>Buller, stambuller och vibrationer från bantrafiken</p> <p>5. Antecknas till kännedom. Utredningar för buller- och vibration uppgörs i samband med detaljplanerna vid behov.</p> <p>6. Antecknas till kännedom.</p> <p>7. Antecknas till kännedom.</p> <p>8. Antecknas till kännedom. Nya bostadsområden är anvisade ungefär 200 m ifrån banan.</p>
--	--	--

	<p>9. Trafikverket påminner om att principen för ansvaret att bekämpa buller och vibrationer ligger hos den part vars planerade åtgärder orsakar ett behov av buller- och vibrationsbekämpning.</p> <p>Vattenleder</p> <p>10. Trafikverkets Koverhars farled, Lappviks hamnfarled och Ekö farled borde anvisas på plankartan.</p> <p>11. Då strandområden planläggs i synnerhet i närheten av farleder för handelssjöfart, skall det vågsvall och den stranderosion som orsakas av vattentrafiken beaktas i planeringen, placeringen och genomförandet av byggnader och andra strandkonstruktioner och -funktioner.</p> <p>12. De fasta säkerhetsanordningar för sjöfarten som ligger i planområdet skall beaktas i samband med att området utvecklas så att deras synlighet för sjöfarare inte täcks eller förhindras.</p>	<p>9. Antecknas till kännedom.</p> <p>Vattenleder</p> <p>10. Farleden är anvisad på plankartan till den delen den framsträcker sig till planområde. På hamnområden är beteckningen inte nödvändig.</p> <p>11. Antecknas till kännedom.</p> <p>12. Antecknas till kännedom.</p>
<p>Museiverket 17.4.2018</p>	<p>1. Planbestämmelsen för objekt från andra världskriget som skall bevaras borde preciseras genom att lägga till följande text: Krigshistoriska konstruktioner i området skall bevaras. Om större planer som berör objektet skall förhandlingar föras med museimyndigheten.</p> <p>2. Planbestämmelsen för fornlämningar skall preciseras enligt följande: Fast fornlämning som fredats genom lagen om fornminnen (295/1963). Med stöd av lagen får en fast fornlämning inte utgrävas, överhöljas, ändras, skadas, borttagas eller på annat sätt rubbas. I fråga om planer som berör eller ansluter till området bör utlåtande begäras från museimyndigheten (Museiverket eller landskapsmuseet).</p> <p>3. I källförteckningen borde följande dokument läggas till: arkeologisk inventering för planeringsområdet för detaljplanen för strandområdet i Lappvik tätort 2016, Museiverket (John Lagerstedt & Vesa Laulumaa), arkeologisk undervattensinventering för Lappvik detaljplaneområde 2016, ARK-sukellus (Rami Kokko) samt Hangö Koverhar, specialinventering och dokumentering av Storfjärden-vraket i Tvärminne, SubZone Oy 2017.</p> <p>4. Storfjärden-vrakobjektet i Tvärminne har bedömts som en fornlämning, vilket bör korrigeras i planbeskrivningen. Vid vraket kan det vid behov användas samma bestämmelse (sm-1) som i detaljplanen för Koverhar: I området är det tillåtet att bygga hamnkonstruktioner efter att vraket har undersökts tillräckligt på det sätt som förutsatts av museimyndigheten.</p>	<p>1. I planbestämmelsen för objekt från andra världskriget som skall bevaras tilläggs den föreslagna texten.</p> <p>2. Planbestämmelsen för fornlämningarna preciseras på det föreslagna sättet.</p> <p>3. Inventeringar och uppgifter om dem som saknats i källförteckningen läggs till.</p> <p>4. Storfjärden-vrakobjektet i Tvärminne korrigeras till en fornlämning i planbeskrivningen. Planbestämmelsen läggs till enligt förslaget.</p>

	<p>5. Fornlämningsstatusen för vraket Antonia är fornlämning och uppgiften bör korrigeras i planbeskrivningen.</p> <p>6. De undervattensobjekt som finns i planområdet borde läggas till på kartan på sidan 24 i planbeskrivningen.</p>	<p>5. Fornlämningsstatusen för vraket Antonia korrigeras i planbeskrivningen.</p> <p>6. De undervattensobjekt som finns i planområdet läggs till på kartan på sidan 24 i planbeskrivningen.</p>
<p>Västra Nylands landskapsmuseum 9.4.2018</p>	<p>1. Indexnummer som berör sr-beteckningar och en objektsförteckning i anslutning till dem bör läggas till i planen. Bestämmelsetexten för sr-beteckningen bör korrigeras på ett ändamålsenligt sätt.</p> <p>2. De värdeområden som anvisats med rutasterbeteckning bör också numreras och benämnas. I bestämmelsen för rasterbeteckningen bör även planeringsanvisning och beskrivning av områdets värden läggas till.</p> <p>3. I bestämmelsen för beteckningen för ett område för turistservice (RM) bör det framhåvas att det är frågan om området för Hangö frontmannamuseum som an knyter till området lokalhistoria.</p>	<p>1. Indexnummer: se svaromål till NTM-centralen i Nyland, punkt 13. Texten i bestämmelsen för sr-beteckningen preciseras.</p> <p>2. De värdeområden som anvisats med rutaster numreras på plankartan enligt planbeskrivningen. Bestämmelsetexten för beteckningen kompletteras.</p> <p>3. Bestämmelsen för beteckningen för området för turistservice (RM) kompletteras på föreslaget sätt.</p>
<p>Regionförvaltningsverket 27.3.2018</p>	<p>1. En beteckning för behovet att avlägsna en sanitär olägenhet borde anvisas för områden i generalplanen där järnvägen och riksvägen kan orsaka eventuella buller- och/eller vibrationsolägenheter.</p> <p>2. I samband med planläggning som berör trafiksäkerhet och trafik bör bullerbekämpningsfrågor enligt de nya riktlinjerna beaktas tillräckligt.</p> <p>3. Strävan borde vara att i första hand placera riskobjekt som utgör en fara för grundvattnet utanför grundvattenområdena. Om detta inte är möjligt bör tillräckligt skydd säkerställas för grundvattnet. Platserna för vattentäkter och tillräckliga skydds zoner för dem ska säkerställas.</p> <p>4. I samband med att generalplanen utarbetas skall stora förorenade objekt som begränsar planeringen av markanvändningen utredas.</p>	<p>1. Antecknas till kännedom.</p> <p>2. Nya vägdragningar ligger i industriområdet där det inte finns något behov av bullerbekämpning.</p> <p>3. Se svaromål till NTM-centralen i Nyland, punkterna 4 och 7.</p> <p>4. I generalplanen anvisas eventuellt förorenade objekt som finns i MATTI-databas.</p>
<p>Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) 5.4.2018</p>	<p>1. I området för generalplanen finns två objekt som övervakas av Tukes. I dessa områden utövas omfattande hantering och lagring av farliga kemikalier av Oy ViskoTeepak Ab och Adven Oy. Tukes rekommenderar att planbeteckningen T/Kem används i sådana situationer.</p>	<p>1. Antecknas till kännedom.</p>
<p>Räddningsverket i Västra Nyland 16.3.2018</p>	<p>1. Räddningsverkets beredskapstider skall beaktas i placeringen av nya markområden som ska bebyggas och i utvecklingen av nuvarande bebyggda områden.</p> <p>2. I samband med planeringen av gator och anslutningar skall räddningsverkets inkörningsriktningar beaktas så att räddningsverket når områdena så snabbt som möjligt.</p>	<p>1. Antecknas till kännedom. Räddningsväsendets verksamhetsberedskapstider beaktas i planeringen så långt det är möjligt.</p> <p>2. Interna gator och anslutningar i området planeras i detaljplansskedet.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Företagsverksamhet som utgör en fara för grundvattnet borde inte placeras i ett grundvattenområde. 4. Tillgången till släckningsvatten skall tryggas i området. I T/TY- och A-områdena skall det placeras minst en brandpoststation per område. Det skulle vara viktigt att bygga en plats för en naturvattentäkt i området. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Antecknas till kännedom. 4. Placeringen av brandpoststationerna och byggande av en plats för en naturvattentäkt i området planeras i samband med den noggrannare planläggningen av området.
<p>Sydspetsens miljöhälsa 21.3.2018</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. I området är det inte tillåtet att utöva sådan verksamhet som kan försämra kvaliteten av grundvattnet eller badvattnet. 2. Förorenade markområden har inte beaktats i generalplanen. Sådana torde finnas åtminstone i industriområdena. Områdena borde anvisas på kartan på samma sätt som i övriga specialområden. 3. Området korsas av en kraftledning i diagonal riktning. Kraftledningen bildar ett elektriskt fält i sin omgivning. Det borde inte orsaka skadliga följder för de som bor i området eftersom den inte korsar bostadsområdet. 4. Buller, vibrationer och damm från landsvägen, järnvägen och Syndalens område borde beaktas. Även belysningen i industriområdet borde beaktas i genomförandet av planen så att den inte orsakar störande sken eller reflektioner i husens fönster eller andra glansiga ytor. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antecknas till kännedom. 2. Förorenad mark utreds i planförslagsskedet och anvisas i generalplanen med ändamålsenliga beteckningar. 3. Antecknas till kännedom. 4. Antecknas till kännedom. Industriområdets belysningsfrågor och deras konsekvenser avgörs i det skede då området detaljplaneras.
<p>Försvarsmakten 23.3.2018</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. I generalplanen anvisas avgränsningen av bullerområdet för tunga vapen med en bullernivå på 55 dB (IAeq) i Syndalens skjut- och övningsområde och i planbestämmelserna tilläggs följande bestämmelse: me1 (gräns för skjutbullerområde) Skjutbullret i området överskrider 55 dB LAeq. Byggbestämmelse: I området tillåts inget bostadsbyggande eller placering av andra funktioner som är känsliga för buller. 2. Följande allmänna bestämmelse borde läggas till i generalplanen: Ett separat utlåtande från Försvarsmaktens Huvudstab skall alltid begäras i fråga om vindkraftverk som är över 50 meter höga (total höjd räknat från markytan) i hela kommunens område. Ett utlåtande från Huvudstaben skall begäras även i fråga om små kraftverk som är under 50 meter höga (total höjd räknat från markytan), om fastigheten där kraftverket byggs gränsar till ett område som används av Försvarsmakten. 3. I samband med byggnadsarbeten och vattenbyggnadsarbeten skall Försvarsmaktens eventuella kabellinjer beaktas i området och i dess närhet. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bullerområdet för Syndalens skjut- och övningsområde där bullernivån är 55 dB (IAeq) är anvisat på plankartan. Det är meningen att placera industri på det område. 2. Antecknas till kännedom. 3. Antecknas till kännedom.

Raseborgs stad 10.4.2018	1. Raseborgs stad anser att lösningarna i utkastet till generalplanen är väldigt goda när det gäller att öka näringsverksamheten och den allmänna attraktionskraften i Västra Nyland. Utvecklandet av verksamheten i Koverhars hamn främjar attraktionskraften för företag i hela regionen och skapar möjligheter för nya arbetsplatser.	1. Antecknas till kännedom.
Hangö Vatten 13.4.2018	1. Generalplanens bestämmelser borde tillåta upptagning av grundvatten också på ett mer omfattande sätt än vid de befintliga vattentäkterna t.ex. i M-, T-, SL- och V-områdena. 2. I generalplanen bör det fästas uppmärksamhet vid bildningen av grundvatten. För att undvika eventuella översvämningar borde det fästas uppmärksamhet vid hanteringen av dagvatten. 3. Överföringsavloppet har genomförts på ett sätt som avviker från landskapsplanen och dess läge borde därför anvisas i generalplanen. Det är inte möjligt att bygga ovanpå ett överföringsavlopp.	1. Antecknas till kännedom. 2. Antecknas till kännedom. 3. Överföringsavloppets läge läggs till på plankartan.
Hangö stads miljöskyddsavdelning 13.4.2018	1. På plankartan borde det preciseras att den ekologiska förbindelsen fortsätter till M-området genom att utvidga beteckningen. Planmaterialet kunde utökas genom att framföra ett alternativ till den ekologiska förbindelsen. 2. Nicklundsbergets bergsområde är värdefullt med tanke på sina naturvärden, men bergsförekomstens värde i landskapet är ännu mer värdefullt och den rätta beteckningen skulle därför vara MY. 3. Skyddsbehoven i grundvattenområdena skall beaktas bland annat enligt följande: I grundvattenområden är det inte tillåtet att grunda sådana nya funktioner som utgör en fara för grundvattnet. Grundvattenskydd skall beaktas i samband med allt byggande i grundvattenområdet. När det gäller nya vägar, järnvägar och bangårdar som eventuellt byggs i grundvattenområdena skall särskild uppmärksamhet fästas vid grundvattenskydd och byggnadskonstruktioner och rör som sträcker sig under markytan. I planbestämmelserna borde uppmärksamhet fästas vid fastigheternas uppvärmnings- och nedkylningslösningar så att strävan är att undvika användningen av sådana kemikalier som bränsle eller transportmedel för energi som är skadliga för grundvattnet. Nya olje- och kemikaliebehållare som byggs under marken bör förbjudas i grundvattenområdena.	1. Se svaromål till NTM-centralen, punkt 2. 2. Antecknas till kännedom. 3. Antecknas till kännedom.

	<p>Frågor i anslutning till dagvatten som uppstår i grundvattenområdena bör beaktas. Till exempel borde ytan för sådana belagda fält där det uppstår dagvatten och ytan för gårdsområdena begränsas. Planbestämmelserna bör även innehålla bestämmelser för hantering av rent och eventuellt förorenat dagvatten. För att trygga uppkomsten av nytt grundvatten borde strävan i området vara att infiltrera så mycket dagvatten som möjligt.</p> <p>I skyddsbestämmelserna för grundvattnet borde även hållbara möjligheter för utnyttjandet av grundvattentillgångarna framhåvas.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Den rätta beteckningen för industri- och lagerområden som planläggs i grundvattenområden är TY. 5. Gränserna för skyddsområdena till de vattentäkter som fastställts av Södra Finlands vattendomstol samt gränserna för bullerzonerna för Forsvarsmaktens skjutområde i Syndalen skall läggas till på plankartan. 6. Planområdets grundvattenområden är enligt POSKI-projektet inte lämpliga som marktäkt. Detta skall beaktas i planbestämmelserna. 7. I samband med utarbetandet av planen bör det utredas om förlusten av de vidsträckta skogsområdena och på så sätt kolsänkor åtminstone delvis kan ersättas. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Se svaromål till NTM-centralen, punkt 4. 5. Se svaromål till NTM-centralen, punkt 7 och svaromål till Forsvarsmakten, punkt 1. 6. Antecknas till kännedom. 7. Antecknas till kännedom. Se svaromål till NTM-centralen, punkt 15.
<p>Koverhars TYT-styrgrupp 12.4.2018</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Det vore önskvärt att generalplanen skulle göra det möjligt att erbjuda ett sammanhållet upp till 200 ha stort område för en aktör i megaklassen. 2. Vi föreslår att generalplanens T/TY-områden ändras till T-område. 3. Tillräckligt höga exploateringstal (minst $e=0.6$) borde fastställas för generalplanens T/TY-områden. 4. De olika funktionerna för T/TY-områdena har preciserats i utkastet till generalplanen. Förslaget är att dessa ska strykas för att undvika att begränsande faktorer uppstår. 5. Som SL-område föreslås ett gammalt mellanlagringsfält för malm längs Koverharvägen från Koverhars fabriks tid. De utrotningshotade växter som hittats i området borde flyttas till SL-området på den andra sidan av Koverharvägen. 6. Brytningen av Nicklundsberget bör möjliggöras av kostnadseffektiva och miljövänliga orsaker. 7. Från de solstekta områden som föreslagits för generalplaneområdet borde direktivväxter flyttas till regionplanens solstekta miljöer. Detta skulle innebära att det inte behövs fler solstekta miljöer. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. I utkastet till generalplan har strävan varit att anvisa så stora områden som möjligt som industriområden med beaktande av övriga värden i området som är skyddade genom lagen. 2. I grundvattenområden ändras T/TY-områden till TY-område där grundvattenbildningen och -kvaliteten skyddas. 3. Exploateringstalen fastställs i samband med detaljplaneringen av området. 4. De funktioner som specificerats för T/TY-områdena är inte officiella planbeteckningar och stryks i planförslagsskedet. 5. Möjligheten att flytta livsmiljön för den utrotningshotade växten utreds. Frågan skall diskuteras med NTM-centralen. 6. Möjligheten att bryta Nicklundsberget bör diskuteras med NTM-centralen. 7. Möjligheten att flytta direktivväxterna i solstekta områden bör diskuteras med NTM-centralen. 8. Enligt 1 § i lagen om fornminnen är det inte möjligt att flytta forn lämningen Nicklunds kärret.

	<p>8. Fornlämningen Nicklunds kärret borde inventeras och flyttas till ett naturskyddsområde eftersom den nuvarande platsen mitt i industriområdet utgör en risk för att värdet minskar.</p> <p>9. Rasterbeteckningen för ett kulturhistoriskt värdefullt område borde strykas från kulturarvsobjektet Koverhar 43 och beteckningen MY borde ersättas med TY-beteckning.</p>	<p>9. Antecknas till kännedom; TY-område utvidgas inte. Det finns kulturhistoriska värden samt naturvärden på område som bör bevaras.</p>
<p>Hangö museum 16.4.2018</p>	<p>1. Befästningsområdena 1 och 46 från andra världskriget har inte markerats på generalplanekartan. Område 43 har delvis gjorts till industriområde, vilket splittrar det sammanhållna naturområdet.</p> <p>2. Numreringen på generalplanekartan borde vara tydlig för att det ska vara möjligt att bedöma vilken byggnad det är frågan om.</p>	<p>1. Befästningsområdena 1 och 46 läggs till på generalplanekartan.</p> <p>2. Se svaromål till NTM-centralen, punkt 13.</p>
<p>Hangö Hamn Ab 6.4.2018</p>	<p>1. Det har inte reserverats tillräckliga arealer för de enhetliga T/TY-områdena. I området för generalplanen har terrängkonstruktioner från andra världskriget beaktats och skyddats på ett överdimensionerat sätt. Området korsas av en järnväg och utvecklingen av den i framtiden kan försvåras på grund av beteckningen i planutkastet.</p> <p>2. Beteckningen för det nuvarande EN-området borde ändras till T/TY-område för att det skall kunna etableras även annan verksamhet i området i framtiden (om elstationen flyttas).</p> <p>3. Det luo-område som anvisats till Nicklundsberget ligger på en strategiskt sett central plats där den försvårar kostnadseffektivt industribyggande. Luo-områdets gränser borde justeras.</p> <p>4. Avsikten är att flytta naturvärdena från de två luo-områdena på den norra sidan av hamnområdet i anslutning till den före detta stålfabrikens avfallsutfyllnadskullar och till de luo-områden som anvisats längs Tvärminnevägen. Det är inte ändamålsenligt att anvisa dessa luo-områden i generalplanen.</p> <p>5. Kabeldragningen för 110 kV:s kraftledningen kunde möjliggöra ett sådant förfarande där naturvärden från den solsteka miljön på luo-området flyttas till nybildade solsteka miljöer på annat håll och det kunde anvisas markanvändning som betjänar näringslivet till platsen för kraftledningen.</p>	<p>1. I den arkeologiska inventeringen för generalplanen hittades 60 objekt från andra världskriget. Tillsammans med museimyndigheten kom man överens om att anvisa 10 objekt/område i generalplanen.</p> <p>2. Antecknas till kännedom.</p> <p>3. Se svaromål till Koverhars TYT-styrgrupp, punkt 6.</p> <p>4. De två luo 3-områdena i hamnområdet som ingår i detaljplanen stryks från plankartan. Detta baserar sig på utvecklingsplan för solexponerade miljöer (Sito Oy, 2017)</p> <p>5. Antecknas till kännedom.</p>
<p>Hangö Industriförening rf 5.4.2018</p>	<p>1. Generalplanen får på inget sätt försvaga verksamhetsförutsättningarna för ViskoTeepak eller SSAB. Planbeteckningarna och -bestämmelserna får inte orsaka begränsningar för användningen, färdförbindelserna eller logistiken</p>	<p>1. Antecknas till kännedom.</p>

	och inte heller för byggrätten. Det får inte heller göras ändringar i miljöförpliktelseerna.	
Hangö miljöförening rf 13.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. I landskapsplanen sträcker sig industriområdet inte ända fram till järnvägen i nordväst. I landskapsplanssammanställningen finns inget separat industriområde mitt emot rekreationsområdet på den norra sidan av Koverharvägen. Utgångspunkten är att det inte ska anvisas någon områdesanvändning som är betydande på landskapsnivå eller regional nivå till dessa områden. En del av industriområdet har även anvisats som en kulturmiljö av landskapsintresse. 2. Purpurknipprot förekommer längs Koverhars stickspår, vilket borde beaktas. 3. Luo-beteckningen längs Viskovägen borde breddas i synnerhet i den östra ändan och vid Nicklundsberget så att hela berget ingår i beteckningen, i synnerhet dess sydvästra del. 4. T/TY-området på den nordöstra sidan av Visko, på den västra sidan av grönkorriddoren, borde anvisas som MY-område för att grönkorriddoren skall bli fungerande. Grönkorriddorens kvalitet och bredd ska vara sådana att den lämpar sig för de organismer som den är avsedd för. ET-områdena och EA-området stänger redan delvis av grönkorriddoren. Det bör ses till att funktionerna i M-området inte blockerar grönkorriddoren. 5. T/TY-beteckningen borde lyda enligt följande: <i>Industriområde där miljön och i synnerhet grundvattnet ställer särskilda krav på verksamhetens art.</i> I beskrivningen borde det läggas till anvisningar för hur verksamheten kunde minimera skadliga konsekvenser: infiltrera takvatten i marken osv. 6. En servicestation borde överhuvudtaget inte placeras i ett grundvattenområde av första klass. 7. Parkeringsområdet vid Torgstigen borde anvisas i planen. 8. Planbestämmelserna borde kompletteras så att väsentliga bestämmelser finns med på plankartan. 9. Översättningsfel i den svenska översättningen för RM-området i planbeteckningarna och på sidan 44 i beskrivningen. SL-området på den södra sidan av Högsand har fel färg? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Se svaromål till Nylands förbund, punkt 1. 2. Antecknas till kännedom. 3. Antecknas till kännedom. 4. Se svaromål till NTM-centralen, punkt 2. 5. Antecknas till kännedom; se svaromål till NTM-centralen, punkterna 4, 7 och 8. 6. Den eventuella placeringen av servicestationen utreds noggrannare i planförslagsskedet. 7. Beteckningen för bostadsområdet omfattar förutom boende även parkeringsområden, trafikleder samt rekreations- och parkområden som betjänar invånarna. 8. Antecknas till kännedom. 9. Översättningsfelet korrigeras. SL-området har rätt färg.
Forststyrelsen 4.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. Det område som skall planläggas gränsar till områden som förvaltas av Forststyrelsen. Forststyrelsen och Försvarsmakten har ett avtal om nyttjanderätt för områdena. I planbeskrivningen beaktas att det område som skall planläggas gränsar till Försvarsmaktens skjut- och övningsområde. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antecknas till kännedom.

Finlands skogscentral 8.6.2018	<ol style="list-style-type: none"> I de områden som reserverats som industri- och lagerområde gäller inte skogslagen, och skogsanvändningen och avverkningarna övervakas av kommunen eller staden. Det är bra att vara medveten om detta i samband med att planen utarbetas, i synnerhet om den markanvändning som planerats till området förverkligas först på lång sikt. Områdesreserveringen minskar också mängden skog i Hangö som används för skogsbruk. Naturskyddsområden som redan har grundats borde anvisas med SL-beteckning. I områden som inte är naturskyddsområden och där det observerats naturtyper som nämns i naturvårdslagen vore det bra att diskutera naturskyddet med den organisation som är ansvarig för genomförandet innan planen träder i kraft. På detta sätt säkerställs att områdena och deras gränser uppfyller kriterierna för naturvårdslagen. Skogsbruket har beaktats väl i utkastet till generalplanen för Koverhar och Lappvik område, och i områden som domineras av skogsbruk uppstår inga onödiga begränsningar för användningen av skogen. 	<ol style="list-style-type: none"> Antecknas till kännedom. Antecknas till kännedom. Antecknas till kännedom. Antecknas till kännedom.
ÅSIKTER Sammanfattning av åsikter som inlämnats före 24.4.2018. Svaromålen har utarbetats av A-Insinörit och markanvändningsavdelningen.		
Givare av respons datum	Åsikt	Svaromål
Fiskars Oyj Abp 26.1.2018	<ol style="list-style-type: none"> De AP- och PTY-områden som anvisats till fastigheten 78-406-1-93 i Lappvik-Koverhars generalplan med rättsverkan (2004) bör bevaras också i den nuvarande planen. 	<ol style="list-style-type: none"> Antecknas till kännedom. AP-område är bemärkt som A-1 – område och PTY-område delvis som TY-1 – område.
I. K. 23.3.2018	<ol style="list-style-type: none"> Sjöslaget 1714 har helt glömts bort, två av tsarens skepp landsteg i Högsand >; Öbyn. En rysk källare vid småbåtshamnen. 	<ol style="list-style-type: none"> Antecknas till kännedom.
L. B-K. 3.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> Behov av grönförbindelse: har gjorts vid spetsen av Hangö för 10 år sedan. Arbetet leddes av Milla Niemi på uppdrag av Faunatica Oy (Marko Nieminen). Detta ledde inte till något resultat: Hangö tog kontakt med ovan nämnda, Milla arbetar utomlands några veckor. 	<ol style="list-style-type: none"> Antecknas till kännedom.
S. E. 3.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> I planeringen borde allt som finns i skärgården beaktas. En del av båtarna är nämligen så stora att de inte ryms in i Lappviks småbåtshamn. Därför finns det behov av båtplatser vid den bassäng som varit avsedd för armén. Båtarna används professionellt och den största orsaken till att båten lämnas vid bron är för att lasta trävaror. 	<ol style="list-style-type: none"> Antecknas till kännedom.

SSAB Europe Oy 4.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. SSAB framför att ljudnivån dygnet runt, som orsakas av produktionen på rörfabriken, skall beaktas i fråga om båthamnen (LV) på den södra sidan av fabriken och bostadsområdet (A) på den norra sidan. 2. I utkastet till generalplan skulle Rautaruukkis tilläggsområde som ägs av SSAB ändras till skyddsgrönområde och bostadsområde, och därför föreslår SSAB att Hangö stad löser in området. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bullerutredningar uppförs i samband med detaljplaneringen vid behov. SSAB har slutat verksamheten på område 2020. 2. Antecknas till kännedom.
ViskoTeepak Oy 4.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. Områdesreserveringen för ViskoTeepaks fabriksområde strider mot delgeneralplanens mål eftersom den inte lämpar sig som planbeteckning för produktionsanläggningar som orsakar risk för stora olyckor. Enligt Tukes anvisningar bör planbeteckningen T/kem användas för objekt som utgör en risk för stora olyckor. Planbeteckningen skall dessutom tillåta placering av stödfunktioner, såsom energiförsörjningsanläggningar, i området. 2. Generalplanen får på inget sätt försvaga verksamhetsförutsättningarna för ViskoTeepak eller Adven. Planbeteckningarna och -bestämmelserna får inte skapa begränsningar för användningen, färdförbindelserna eller logistiken och inte heller för byggrätten. Det får inte heller göras ändringar i miljöförpliktelserna. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antecknas till kännedom. 2. Antecknas till kännedom.
Adven Oy 5.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utlåtandet har samma innehåll som ViskoTeepak Oy:s utlåtande. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Se svaromål till ViskoTeepak Oy.
L.K. och L.S., N.G, K-O.G. ja N.G., M.R. ja A.R., H.P., Bostads Ab Hangö Solhult 12.4.2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gränserna för planeringsområdet och planbeteckningarna bör framföras på ett tydligare sätt än i det utkast som varit framlagt. 2. Planens konsekvenser för användningen av vattenområdena bör beskrivas på ett tydligt sätt. 3. I intressenternas mål bör det tilläggas att det är viktigt att värna om den byggda miljön som är viktig för områdets identitet. I synnerhet den etablerade användningen och underhållet av fastigheterna som fortsatt i årtionden och som också sträcker sig till våra fastigheters strandområden med sina naturvärden bör stödas på ett sådant sätt som förutsätts i markanvändnings- och bygglagen. 4. I första hand bör skyddsmålet uppnås genom en planbeteckning, t.ex. A eller AP, som avser ett bostadsområde. Beteckningen kan preciseras med en planbestämmelse som styr användningen av fastigheten och som även tryggar naturvärdena, men samtidigt gör det möjligt att fortsätta med den etablerade användningen av våra fastigheter med sådana begränsningar som planbestämmelsen anger. 5. I andra hand torde det vara möjligt att förverkliga skyddsintresset med en beteckning som avser ett skyddsområde (SL), under 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vi strävar efter att förtydliga presentationstekniken i planförslaget. 2. Antecknas till kännedom. 3. Antecknas till kännedom. 4. Antecknas till kännedom. 5. Antecknas till kännedom.

	<p>förutsättning att skyddet genomförs som ett privat skyddsområde och konsekvensbedömningen visar att beteckningen inte orsakar oskäliga olägenheter för våra fastigheter och användningen av dem.</p> <p>6. Området för den s.k. dansbanans fastighet (2:245) bör anvisas som ett rekreativområde enligt det ursprungliga syftet.</p>	<p>6. Se svaromål till Hangö miljöförening, punkt 7.</p>
<p>K-O och N. G., Y.H. 19.4.2018</p>	<p>1. Generalplanen är inte ett naturligt verktyg för att styra användningen av enskilda byggnader. (35 § och 50 § MBL)</p> <p>2. I generalplanen framförs inga tillräckliga motiveringar till skyddet av enskilda byggnader.</p> <p>3. Detaljplanen för strandområdena i Lappvik tätort strider mot de byggnader i utkastet till generalplan som avses i detta bemötande.</p> <p>4. Kartan på s. 24 i planbeskrivningen har så låg resolution att objektens numrering inte går att tyda. Hamnvägen 43 finns med i förteckningen på s. 27, men inte på kartan på s. 24. Fastigheterna Granbo I, Granbo II och Solvik har inte anvisats som skyddade i beskrivningen av utkastet till generalplan.</p> <p>5. Som sin åsikt framför fastighetsägarna att de skydds-beteckningar som anvisats i utkastet till generalplan är onödiga. Detta motiveras med det som konstateras ovan.</p>	<p>1. Områdets kulturmiljövärden har utretts i generalplanen och dessa tryggas genom ändamålsenliga beteckningar.</p> <p>2. Se svaromål till NTM-centralen, punkterna 13 och 14.</p> <p>3. Planmaterialet justeras så att det inte finns några konflikter mellan planerna.</p> <p>4. Beskrivningen av planutkastet justeras och kompletteras i fråga om de nämnda punkterna.</p> <p>5. För att bevara de konstaterade värdena i kulturmiljön måste planen innehålla ändamålsenliga beteckningar och bestämmelser.</p>